

Virsaugā sētu vasarāju labību efekts nezāļu ierobežošanā: projekta PRODIVA monitoringa rezultāti bioloģiskajās saimniecībās

Agrosursu un ekonomikas institūts

L. Zariņa¹, L. Zariņa²

¹ Agrosursu un ekonomikas institūts

² Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
ANNO 1919

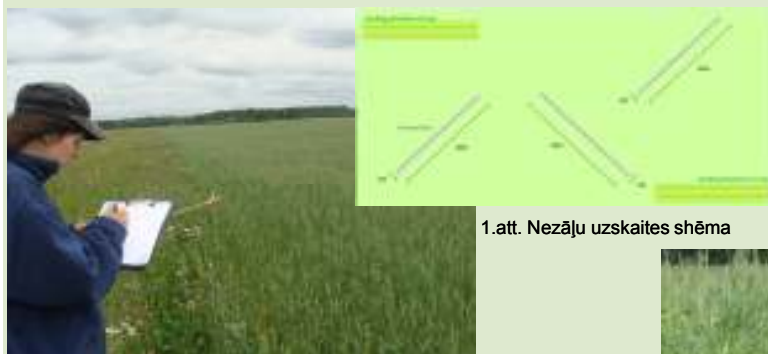
Ievads

Viens no projektā PRODIVA (Augu daudzveidība un nezāles) plānotajiem uzdevumiem ir, bāzējoties uz monitoringos iegūtiem rezultātiem apkopot informāciju par virsaugā sētu vasarāju labību efektu nezāļu ierobežošanā (<http://coreorganicplus.org/research-projects/prodiva/>).

Izvirzītā hipotēze - vasarāju labību lauku ar pasēju nezāļainības līmeni un nezāļu sugu sastāvu ietekmē virsauga suga.

Materiāli un metodes

- Monitorings veikts divdesmit Vidzemes un Latgales reģionu bioloģisko saimniecību laukos, kuros iesēti dažādu sugu vasarāji (Zariņa *et al*, 2015) ar sarkanā āboliņa pasēju.
- Nezāļu uzskaitē veikta vasarāju labībām esot stiebrošanas fāzes beigās – vārpošanas sākumā (AS 39–51).
- Katrā uzskaites laukā vienmērīgi pa visu platību tika izvēlētas trīs 2 x 50 m slejas izslēdzot lauka netipiskās daļas (1.att.).
- Izvēlētajās 100 m² platībās, izmantojot 0.25 m² rāmi, četrdesmit nejauši izvēlētajās vietās tika uzskaitītas visas attiecīgajā platībā fiksētās nezāles pa sugām.
- Kopējais fiksēto nezāļu skaits katrai sugai noteikts atbilstoši izdalītām gradācijas klasēm (tabula).
- Nezāļu apzīmēšanai lietots EPPO kods (https://www.eppo.int/DATABASES/GD&Codes/EPPO_Codesweb2015.pdf).

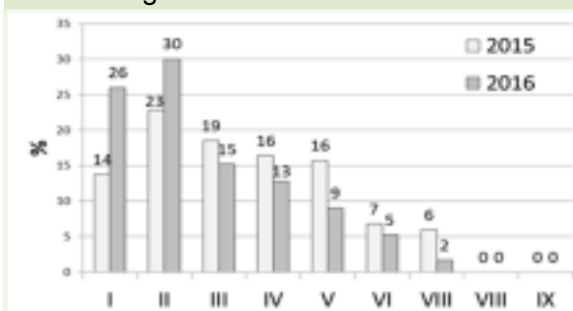
1.att. Nezāļu uzskaites shēma

Nezāļu iedalījums klasēs pēc skaita

Klase	Uz 100 m ²	Uz 1 m ²
I	0–20	<1
II	20–50	<1
III	50–100	0.5–1
IV	100–200	1–2
V	200–500	2–5
VI	500–1000	5–10
VII	1000–5000	10–50
VIII	5000–10000	50–100
IX	10000–20000	100–200

Rezultāti

- Monitoringa saimniecībās pavisam tika fiksētas piecdesmit viena divdīgļlapju un piecas viendīgļlapju sugas.
- Deviņas no kopējā sugu skaitā ietilpstošajām tika fiksētas tikai otrajā uzskaites gadā, kurā savukārt iztrūka divdesmit piecas sugas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.
- Vidējais nezāļainības līmenis pa atsevišķām sugām pirmajā uzskaites gadā nepārsniedz 50 taksonus uz 1 m² un otrajā uzskaites gadā – 20 taksonus uz 1 m², kas, salīdzinoši, ir maz.
- Pirmajā uzskaites gadā lauku nezāļainība pa gradācijas klasēm atšķīrās 17%, bet
- otrajā jau 28% apmērā, kas norāda uz faktu, ka vasarāju labību audzēšana ar āboliņa/stiebrzāļu pasēju ietekmē lauku nezāļainību.
- Augstāko īpatsvaru sastāda lauki, kuros nezāļu skaits ir līdz 5 gab m².

2.att. Apsēkoto lauku nezāļainības līmenis pa klasēm

- Piecu izplatītāko 2-dīgļlapju nezāļu sugu skaitā fiksētas:

ārstniecības pienene (TAROF),
parastā virza (STEME),
tīruma kumelīte (TRIIN),
tīruma usne (CIRAR)
tīruma veronika (VERAR);

- no viendīgļlapju nezālēm izplatītākās bija:
ložņu vārpata (ELYRE) un
maura skarene (POAAN), bet
- no koku dzimtas- tīruma kosa (EQUAR).

- vairāk nezāļu sugu bija laukos ar miežiem,
- augstāka nezāļainības klase pa sugām- kviešu laukos, bet
- būtiski mazāk nezāļu bija auzu laukos.

Secinājumi

Vasarāju labību lauku ar pasēju nezāļainības līmeni un nezāļu sugu sastāvu ietekmē arī virsauga suga.

Literatūra

Zariņa L., Piliksere D., Zariņa L. (2015). Pasējas efektivitāte nezāļu ierobežošanai vasarajos. **No:** *Līdzsvarota lauksaimniecība*: LLU LF, LAB un LLMZA zinātniski praktiskās konferences Raksti (2016.gada 25. – 26.februāris) Jelgava: LLU, 111. – 115. lpp.

Pētījumi veikti 7.IP ERA-net CORE Organic Plus programmas projekta PRODIVA (Augu daudzveidība un nezāles) ietvaros ar LR Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departamenta atbalstu.